

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

галузі знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія мови
Викладач (-і)	Ікалюк Леся Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380509289956
Е-mail викладача	lesia.ikaliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	понеділок 15:00 (аудиторія 210)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є історичний розвиток англійської мови, порівняльно-історичний метод, формування англійської національної мови, характерні особливості германських мов, орфографія і фонетична будова, морфологічна будова, синтаксична будова та словниковий склад давньоанглійської, середньоанглійської та ранньонорманської мов.</p> <p>Курс історії англійської мови має на меті забезпечити студентів знаннями про історичний розвиток англійської мови з давніх часів до сьогодення. Завдання курсу – сформулювати у студентів системно-наукове поняття про особливості розвитку усіх рівнів англійської мови на різних історичних етапах; розкрити проблемний характер основних питань історії англійської мови.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії історичного розвитку англійської мови, специфіку фахової термінології, методи дослідження мовно-історичних явищ англійської мови.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни систематичне вивчення розвитку англійської мови з давніх часів до сьогодення.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є сприяння глибшому розумінню студентами фонетичних і лексико-граматичних структур сучасної англійської мови, мови не як набору правил і винятків, а як результату низки змін, обумовлених як власне мовними чинниками, так і екстралінгвістичними факторами.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p>	

Фахові компетентності:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання:

РН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

РН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

РН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20

семінарські заняття / практичні / лабораторні	10			
самостійна робота	60			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова	
6	035 Філологія	3	0	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
<p>Тема 1. Предмет, мета та завдання курсу історії англійської мови, його місце серед інших лінгвістичних дисциплін. Загальні відомості про мову. Синхронія і діахронія у мовознавстві. Порівняльно-історичний метод. Група германських мов.</p>		2	1	5
<p>Тема 2. Формування англійської національної мови. Територіальні діалекти періоду англосаксонського завоювання. Діалекти періоду нормандського завоювання. Лондонський діалект як основа національної мови. Проблема періодизації історії англійської мови.</p>		2	1	5
<p>Тема 3. Характерні особливості германських мов. Закон Грімма. Закон Вернера. Подвоєння приголосних. Ротацізм. Явища чергування і перезміни голосних. Система відмінювання голосних. Засоби формоутворення. Умлаут. Структура слова. Типи основ. Система поділу на дієслова з чергуванням і на дієслова з суфіксацією. Ранньогерманський словник.</p>		2	1	5
<p>Тема 4. Давньоанглійський період. Орфографія і фонетична будова. Давньоанглійський алфавіт. Фонемний склад мови. Система голосних. Система приголосних. Історичні закономірності звукової системи давньоанглійської мови.</p>		2	1	5
<p>Тема 5. Морфологічна будова давньоанглійської мови. Граматичні категорії дієслова, іменника, займенника, прикметника, прислівника і числівника.</p>		2	1	5
<p>Тема 6. Синтаксична будова та словниковий склад англійської мови давнього періоду. Типи речень. Порядок слів у реченні. Типи підрядних речень. Характеристика словникового складу англійської мови давнього періоду. Спільноіндоєвропейські та спільно германські слова в словниковому складі давньоанглійської мови.</p>		2	1	5
<p>Тема 7. Середньоанглійський період. Орфографія і фонетична будова. Зміни системи голосних. Утворення нейтральних голосних у ненаголошених складах та їх подальше відмирання. Зміна ритму слова. Стягнення давньоанглійських дифтонгів. Виникнення нових дифтонгів.</p>		2	1	5

Тема 8. Морфологічна будова англійської мови середнього періоду. Граматичні категорії іменника, артикля, прикметника, прислівника, займенника, числівника та дієслова.	2	1	5
Тема 9. Синтаксична будова та словниковий склад середньоанглійської мови. Розвиток нових тенденцій у структурі речення. Поступове встановлення непорушного порядку головних членів речення. Розвиток складного речення. Розвиток системи підрядності. Зміна в системі кореляції та утворення нових підрядних сполучників. Зміни в словниковому складі у зв'язку зі змінами соціального устрою, розвитком ремесла, торгівлі, сільського господарства.			5
Тема 10. Раньовоанглійський період. Фонетична будова. «Зсув голосних». Зміна приголосних. Становлення англійської орфографії у XV-XVI ст. Вплив орфографії на вимову окремих слів. Історичне обґрунтування поділу на закриті та відкриті склади і його значення для навчання орфографії.	2	1	5
Тема 11. Морфологічна будова раньовоанглійської мови. Граматичні категорії іменника, займенника, прикметника і дієслова.	2	1	5
Тема 12. Синтаксична будова та словниковий склад раньовоанглійської мови. Зміна структури і типології словосполучень. Установлення непорушного порядку слів у реченні. Поповнення словникового складу англійської мови шляхом словотвору, зміни значення слів, запозичення у зв'язку з розвитком промисловості і сільського господарства, торгівлі і транспорту, техніки та науки.			5
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).
Вимоги до письмових робіт	Передбачено 5 тестувань на практичних заняттях, які включатимуть завдання з множинним вибором або з розгорнутою відповіддю, а також одне письмове підсумкове тестування, яке охоплює 5 завдань: 1 завдання включає запитання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю (максимальна кількість балів – 10).

Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані за відвідування лекцій (5 балів), на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, що включає відповіді на усні питання відповідно до плану практичних занять та виконання тестових завдань (30 балів), при виконанні завдань для самостійної роботи – виразне читання уривків з таких творів, як: "Beowulf", "Canterbury Tales", Shakespeare's Sonnet (5 балів), а також бали підсумкового тестування (10 балів).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен, який охоплює 5 завдань: 1 завдання включає запитання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю Форма задачі – письмова (в аудиторії). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.

7. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Письмові роботи:

Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота, яка охоплює 5 завдань: 1 завдання включає запитання з множинним вибором, 2-5 – завдання з розгорнутою відповіддю (максимальна кількість балів – 10).

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять:

Студент зобов'язаний вчасно приходити на заняття. Він може бути недопущений до заняття у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, які навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-

[prykarpatському-національному-університету-імені-василя-стєфаника.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf)

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти іспит за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти користуються правом повторного її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udeму, тощо, наявність сертифікатів, які підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-національному-університеті-імені-василя-стєфаника.pdf

Зарахування результатів неформальної освіти відбувається шляхом проходження онлайн курсів, які стосуються змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Романишин І. М. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів з історії англійської мови : методичні рекомендації / І. М. Романишин. – Івано-Франківськ : Видавництво «НАІР», 2012. – 48 с.
2. Ікалюк Л. М., Ковбаско Ю. Г. History of the English Language : навчально-методичний посібник / Л. М. Ікалюк, Ю. Г. Ковбаско. – Івано-Франківськ : Видавництво : НАІР, 2014. – 36 с.
3. Ковбаско Ю.Г., Ікалюк Л. М. A Companion to the History of the English Language : навчально-методичний посібник / Ю. Г. Ковбаско, Л. М. Ікалюк. – Івано-Франківськ, 2022. – 38 с.
4. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань.
5. Khaimovich, B.S. A Short Outline of the History of English. Навч. посібн.- К.: Вища школа, 1975.
6. Mykhailenko, V.V. Paradigmatics in the Evolution of English. - Chernivtsi, Ruta, 2004.
7. Verba, L.G.. History of the English language. - Vinnitsa: Nova Knyha, 2006.
8. Baker, P.S. Introduction to Old English. - Blackwell Publishing, Malden, MA, 2005.
9. Stoudenets, H.I. History of the English Language in Tables. - Kyiv, 1998.
10. Berndt, R.A. History of the English Language. - Leipzig, 1984.
11. Burchfield, R. The English Language. - Oxford: Oxford University Press, 1986.
12. Crystal, D. The English Language. - London, 1988.
13. McCrum, R., Cran, R., MacNeil, R. The Story of English. - Viking, Elizabeth Sifton Books, 1986.
14. Wright, J., Wright, E.M. Old English Grammar. - Oxford: Oxford University Press, 1972.
15. Антонович М.М. Курс лекцій з історії англійської мови. - Івано-Франківськ, 1991.

Викладач: Ікалюк Л.М., доцент кафедри англійської філології